

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj: Egész évre 10 ft, félévre 5 ft 50 kr., évnegyedre 3 ft, egy hónapra 1 ft. — Az esti kiadás külön küldésért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., fél-évre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy hónapra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordantca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demján László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelnél: Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent. Nyitlári cikkek: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékekről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Az országos kath. gyűlés előestéjén.

I. Körülbelül egy hét múlva ismét összegyűlnek azok a képviselők, kiket 8 millió katolikus bizalma küldött amaz országos gyűlésbe; hol a magyarhoni katolikus egyház autonómiáját óhajtának megállapítani.

Eleitől fogva nem tartozunk azon vérmes reményűek közé, kik a legbonyolultabb ügyekben is egyetlen kézmozdulattal vélnék megnyerhetni mindent; de azért őszintén bevalljuk, hogy a 27-es bizottság többségi munkálata tetemesen lehagytá velünk együtt azokat is, kik az üdvös közvetítés nehézségeit ugyan sohasem téveszték szem elől, de azon, úgy látszik igenis kedvező fölfevésben voltak, hogy bizonyos oldalról nem fognak igen megrev álláspontot elfoglalni.

A 27-es bizottság tanácskozásainál a világi képviselő-tagoknak $\frac{1}{3}$ -da meg sem jelent, s talán ez eléggé nem sajnálható közöny bátorította a másik partot a pontok oly formulázására, miszerint, ha valaki a bizottsági többség munkálatait kezébe veszi és látja, milyen önkormányzati jogkörrel jár ki a kegyuri jog gyakorlása, a képviselőválasztás, a tanügy, stb. körül; önkéntelenül is belátja, hogy a pontozatok ép az önkormányzat ellentétére vezetnének, s a helyett, hogy a katolikus hívek egyetemének új jogokat nyújtanának, még a meglévő csekélyből is elvenni igyekeznek.

Igy állván a dolgok a bizottsági többség elaboratuma tul ment azon határon, a hol az autonómia kivívásában a közvetítés első stadiuma keresendő.

A bizottsági többség operatumán már nem is változtathat, mert hát az kész, becses (!) anyag a nagy gyűlés számára; hanem a congressusi többség ezt megteheti, bizonynyal meg is teszi, ha csak nem akarja az autonómia korszerű létrejöttét kockáztatni — tömörülés helyett szakadást előidézni.

A kisebbség magában a 27-es bizottságban is erélyesen megküzdött a reformeszmék mellett, s még nagyobb hatálylyal — talán némi eredményel is tehetne volna ezt, ha a távol maradt világiak is oldala mellé sorakoztak volna. Mi nem tehetjük fel azt, hogy magából a nagygyűlésből is elmaradjanak azok, kiket a katolikus nép ily nagy fontosságú kérdés megoldásával bízott meg. Eszerint még azon esetre is, ha a bizottsági többség ilyen né válva magában a congressusban is — oly erős kisebbség állandó vele szemben, melynek a korigények által követelt módosításait, — miután ezek a katolikus hívek nagy többségének kívánatait leginkább megközelíték — bajos lenne csak úgy egyszerűen mellőzni.

A méltányos közvetítés mérlegét minden esetre a többség tartandja kezében; csak azt ne feledje, hogy háta mögött áll a katolikusok egyeteme, s midőn a netalán kisebbség üdvös, a kathol. önkormányzat nélküli helyzetlen fölfevéit, szükségéit teendő a serpenyőbe, nem nézendő egyikedvi belesnyugvással, ha túlról a megszokott, kiváltságolt hatalom brennusi kardját dobnák bele ellensúlyul.

Az erdélyi muzeum-egylet közgyűléséről.

Igazgatói jelentés.

Tisztelt közgyűlés! Helyzetemmel és utasításomnál fogva a muzeum minden gyűjteményei felügyeletemre levén bizva, jelentésemnek mindnyájokra ki is kell terjedni.

Minthogy azonban a könyv- és régiségárak őrői is a kezök alatt közvetlen álló gyűjtemények állapotáról és a lefolyt esztendőben rajtuk vagy velök történt változásokról részletes külön jelentéseket fognak adni, csak abban az esetben kellene az egyszerű megemlékezésnél többre terjeszkednem, ha valami olyas megjegyzéseim volnának, melyek nem leunának befoglalva az ő jelentéseikben. Ilyen pedig egy sincs. Annál fogva tehát csak a természetiek gyűjteményéről szólnok.

Kezdem az állatországon.

Az emlősök gyűjteménye a lefolyt éven két példánnyal szaporodott; számuk ma 77.

A madár osztály megint csak kettővel; a példányok összes száma: 794.

A csontvázak, madár tojások gyűjteményei; a hullók és halak osztálya nem szaporodott. Elrendezésében az a változás történt, hogy az erdélyi fajok elvannak különítve.

A rovar gyűjteményre nézve jelentendők: 1) Az orthoptérákhoz (csákafelekhez) egy táblázat járult, mely a rendnek typicus alakjait foglalja magában. A gyűjtemény 106 fajat mutat fel. Közülök 56 Wattenwyl Brun-

ner Károly adománya, 42-től az illető segédor Hermann Otto gyűjtött, a többi 8 vásárolva van. 2) 4, külföldi pille és 2, külföldi szitakötő fajat a bécsi Naturalien cabinet-től kaptunk ajándékban. 3) A kártékony rovarok táblázatát Hermann O. 23 fajjal és az átalakítási szakokat képező példányokkal szaporította.

A rendezésre nézve általában a következő munkálatokat kell a t. gyűjtemény tudomására juttatnom:

1) Az orthoptera gyűjtemény meghatározása és laistromba szedése. Az utóbbi ki is van az évkönyvekben nyomtatva.

2) A rovarok általános rendezését magyarázó részének a hymenoptérakkal és dipterákkal való szaporítása és laistromba szedése.

3) Az arachnoideák (pótfélék) meghatározása, 526 üvegben (mintegy 900 példánnyal) kiállítása és tudományos laistroma. (A tulajdonképpeni leltár még hátra van).

4) A pille gyűjtemény új rendezése, a hazai és európai fajok külön választása és (még bé nem végezett) laistromozása.

5) A bogaraknak hasonló elkülönítése, mi még folyamatban van.

6) A csigák és rákok felköltöztetése a felső teremben. Laistromozásuk még hátra van.

7) A madarak öt emléskök kitesztítése, és róluk a cédula laistrom megkezdése. (A rendszeres már rég meg van).

Mindezekben Hermann O. segédor szép tanúságát mutatta fel erénytelen szorgalmának.

A növénygyűjtemény még mindig várja a kellő helyiséget. Szaporodott Janka Victor ajándékozta 42 fajjal, melyek nagyobbára a hazai florát illusztrálják.

Az ásvány-, kőzet- és kővélet tár szaporodása:

1) 300 darab kőzet Erdélynek keleti és nyugati részeiből.

2) 60 d. kőzet a Vlegyászárol s környékéből.

3) 440 darab csiga kővélet (Cephalopoda) A. Rákosról a lias alakzathól.

4) 400 d. kővélet (Gastropoda, Echinodermata és Elatobranchia) a csákyai felső Jura alakzathól.

Mindezek Herbach Ferenc segédor szorgalmát tanúsítják.

5) 50 d. kőzet és kővélet a Gurbó völgyéből a monostori határról, (Herbach F. és Henman O. gyűjtése.)

6) 5 darab kőzet és egy sorozat kővélet (Bryozoa és Echinoderma családokból) a Hója szőlőhegy aljáról. (Herbach F. és Schuster K. gyűjtése.)

Az előbbi 6 szám alá sorolt, tudományos rendszerrel gyűjtött kőzetek, melyeknek száma 1250-t meghalad a már meglévőkkel együtt arra az alapos reményre jogosít, hogy ha csak három négy évig így haladhatunk, illető gyűjteményünk Erdély geológiája képtel oly fényesen fogja viselni, mint akármely sokkal régebbi muzeum a maga hazájáért.

7) 32 darab csigakővélet Salzburgból a Dachstein havasról.

8) Geognosiai vegyes darabok Italiából, Syriából, Egyiptomból.

9) 1 darab coaks a Zsilvölgyéből.

A kertek csak azért említem meg, hogy jelenben működő kertészeknek mind az utak s általában a talaj tisztán tartására, mind a virág rabottokkal való, sok esetben több ízben változtatott díszítésre nézve az igazságot kiszolgáltathassam. Egyszersmind bátor vagyok megjegyezni, illetőleg állítani, hogy ekkora helyiség gondoztatása és kellő mivelletése, bármely takarékos magános embernek se kerülne oly kevésbe, mint a menyinyibe a mi intézetünknek kerül. Meg vagyok győződve, hogy a kertügyi veszélyeztetése nélkül a reá fordítandó költséget nem hogy apasztani, de jelen állapotában marasztalni sem lehet.

Végre bemutatom ezennel a t. közgyűlésnek az Évkönyvek V. kötet 3-ik és utolsó füzetét. Őt vékony kötet 12 év alatt! kevés biz-a. Hánra a Britisch-muzeum, 100 év óta ennyit sem mutatott fel. Az is igaz, hogy a meglehetősen praktikus angolok nem az írást és kutatást teszik a muzeum feladatává, hanem azt, hogy anyagot gyűjtsön a kutatásra és írástra annak, a kinék a munka felosztás nagy elvénél fogva az a tiszte.

Brassai.

Kolozs megye állandó bizottsága

tegnap tartá meg évnegyedes gyűlését, mely alkalommal, több érdekes tárgy között szövegre került a bíróságok szervezésére vonatkozó, minden megye- és székhez megküldött leirat; azzal kapcsolatosan egy ajánlat olvastatott fel a leendő kolozsvári királyi törvényszék kerületébe eső járásbíróságok székhelye tárgyában, érintve egyszersmind ezen hatóságok valamint a kolozsvári törvényszék leendő elhelyezését is. Elnök, főisp. gr. Eszterházy Kálmán őmltsga ezen ajánlat megvitátására egy bizottságot nevezett ki, mely holnap fog tanácskozni felette. Legközelebről részletesebben is szólnok e tárgyról. A megürrül

szolgabírói állomás betöltésére nézve az eredményt lapunk jövő számában hozzuk.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten márt. 1. 10 óra 20 p. délelőtt.

Érkezett Kolozsvárra márt. 1. 11 ó. 15 p. délelőtt.

Bordeaux, febr. 27. Hugó Victor, Louis Blanc és 30 köztársasági képviselő kijelenti proklamációjában, hogy semmisenek tartanak minden oly szerződést, szavazást, plebiscitumot, mely területet átenged. A köztársasági sajtó a nemzetgyűlésben névszerűt szavazást követel abékefeltételek fölött.

Brüssel, febr. 28. Párisban 27-kén éjjel riadó veretett, a nemzetország tömegesen összegyűlt, hogy a bevonuló poroszoknak ellentálljon. Szomorú események várhatók.

A miniszterelnök beszéde.

A képviselőház febr. 24-ik ülésében.

T. ház! Midőn e házban tegnap szerencsém volt felszólalni, kijelentém, hogy ezen tárgyhöz ma teljesen tárgyilagosan fogok szólni, azonban mielőtt ezt tehetném, kénytelen vagyok bizonyos észrevételekre és állításokra válaszolni. Szavamat most be is fogom váltani. Mielőtt azonban ezt tenném, hába a t. ház velem együtt át fogja látni, hogy igen nehéz annyi mindenféle vádra, miniket most t. barátom Tisza Kálmán részint ellenem, részint általánosan a főnörgő ügy ellen felhozott, így rögtönözve válaszolni, azt gondolom mégis, kötelességem ezt megkísérteni, előre is kijelentvén, hogy a t. képviselő ur dialektikai tehetsége előtt szivesen meghajlok. Ha — a mint reménylém — sikerülni fog állításait megcáfolni, ezt nem szónoki örökm, nem dialektikai tehetségünk egyenlő voltának, hanem az ügy igazságának fogom tulajdoníthatni. (Halljuk!)

A t. képviselő ur mindenekelőtt azt mondta, hogy nincs öröme oly diskussiókban, melyek egész pártokat gyanusítanak. Vajjon ezen elvet keresztül is vitte e állításában, a felett ítelhet a ház. A magam részéről állítást elfogadom, és hivatkozom arra, hogy bizonyosan kerültem és kerülök minden alkalmat olyanra, minek az lehetne eredménye, hogy egyik párt a másikat gyanusítja, mert azt tartom, hogy a hazának mindkét párta van szüksége, szükségére a pártok minden egyes tagjának tevékenységére, szükségére arra, hogy meggyőződve legyen, miszerint törvényhozásának mindenik része, ha különbözö utakon is, egyaránt hasznos és üdvös célok felé törekszik. De épen azért, mert nem alapos a t. ellenzék azon fölfevése, hogy ezen kérdés megítélésénél a kormány közjogi szempontból indul ki, kénytelen voltam tegnap rögtön visszautasítani mindazon gyanusításokat, melyek a tulsó oldalról e részben ellenünk felhozottak. Mert a kormány e kérdést csakis gyakorlati, csakis pénzügyi, csakis közérdekes és kivilhetőségi szempontból lévén képes támogatni: ha előre megengedem, hogy mindez csak ürügy lehet és mögötte más okok rejtenének: akkor a kormány álláspontjának védelmezése teljes lehetetlenné válik; és így nem jó szándékból hanem kényszerűségből utasítottam vissza, — mint vissza kellett utasítanom — mindazt, a mi, kereken kimondva: gyanusítás volt. (Helyeslés jobbfelől.)

Azt mondta a t. képv. ur, hogy eddig nem a kormány, legalább nem a magyar kormány gyanusított itten, hanem más körök; a mennyiben az ellenzék azt gondolta, hogy ha egyik vagy másik óhajta nem teljesítetik, ennek nem a magyar kormány az oka, hanem más láthatatlan hatalom; eddig ezzel mentették föl a magyar kormányt; most azonban tisztában vannak magukkal és iránt és ezental nem fognak többé gyanusítani, hanem igenis ki fogják mondani, hogy ha ez vagy amaz óhajta nem teljesül és (átvive a dolgot a ma főnörgő kérdésre) ha a honvédség tüzéséggel nem látatik el: ennek oka nem valamely más hatalom, hanem egyenesen a magyar kormány (Fölkiállítás balfelől: Ugy is van! Halljuk! jobbfelől.) Valóban felelt csudálom a t. ellenzék felfogását a kormányról és annak kötelességeiről, ha eddig ellenzék szempontból indul ki.

Azt gondolja-e a t. ellenzék, hogy ha a kormány az országra nézve valamit nem csak szükségesnek, hanem nélkülözhetlennek is tart, és ha neki az, bármilyen láthatatlan oknál fogva meg nem adatik, akkor kötelességét teljesíti, ha a tovább is a kormány marad? Megvallom, hogy ezek legalább is különös fogalmak az alkotmányos kormányzat természetéről. És engedjék meg, hogy e fölfevést visszautasítsom azon nyilatkozattal, hogy a kormány, ha bármely kérdésben azon helyzetbe jönne, hogy azt, mit az országra nézve nem csak

hívánatosnak, hanem szükségesnek és nélkülözhetlennek tart, bárhonnán meg nem kapná: ismerné kötelességét: 24 óráig sem maradna helytlen. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Felfogásom szerint, minden alkotmányos kormányának ez a kötelessége, nem pedig az oly állás, melyet a képviselő ur itt supponált.

Azt mondta továbbá a t. képv. ur akkor, midőn azt válaszoltam, hogy nem minket illet azon szemrehányás, hogy bizalmatlansággal viseltetünk a honvédség iránt, hanem az ellenzékot: akkor én — miután felteszi rólam, mit köszönettel veszek és constatálok is, hogy őszintén szoktam kimondani, a mit gondolok, — alkalmasint magamon kívül lehettem.

Nekem valóban nem volt szándékom recriminációba bocsátkozni itten és bizonyítékokat hozni fel az iránt, hogy a honvédség bántalmaztatott keletkezése és fejlődése minden stadiumában, ha nem is a t. képviselő ur, de a t. ellenzéknek igen számos tagja és illetőleg annak sajtója által; mert sokkal nagyobb örömem van annak konstatozásában, hogy a tény ma nem áll így, mint az ellenzéknek bebizonyításában. Azonban azt mondván a t. képviselő ur, hogy én magamon kívül voltam, midőn ezt állítottam, nem tudom, parancsolják-e, hogy felolvassak akármelyik ellenzéki lapból állítástom mellett csak egy pár rövid cikket? (Halljuk! Halljuk!) Ezekből azután megítélheti mindenki, hogy magamon kívül voltam-e vagy nem, midőn ezt állítottam. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Balról: nem kell olvasni. Elhisszük.) Ha elhiszik, akkor inkább nem olvasom fel. (Zajos felkiáltások minden oldalról: Halljuk!) Nem szivesen teszem ugyan, de ha parancsolják, fel fogom olvasni. Itt van pl. a „Magyar Ujság”-ból egy cikk, a mely azt mondja (Olvas): „Érte ezen erő alatt a rendes sorhadat és nem a másodtartalekú landwehr-féle honvédséget, és hogy épen saját jövőnk érdekében kell azt óhajtannunk, hogy a honvédség a czélba vett szervezet mellett ne jöjjön létre és honvédegyenruhát hazánkban inkább soha se lássunk, sem hogy a honvéd nevet egy oly haderő által lássuk képviselve és compromittálva, melylyel a hatalom csak függelék szerepet játszat, és melyet a rendes, elnevezetlenül közös osztrák hadsereg tulerjeje alatt majdan mint gyenge vagy eszközt használhat fel minden céljaira.” (Felkiáltás jobbfelől: Ez nem sárral dobálás? Felkiáltások a szélsőbalon: De mikor igaz!) Ha ezt csak talán elvinek méltóztatnak tartani, mást fogok fölolvadni ugyanezen lapból. A mely talán kevésbé elvi. (Olvas) „Nem ugy van már, mint volt régen, nem az a nap süt az égen. Honvédtoborzásnak keresztelni azt a százanandó eviczkelést, melyet az a siralmasképű feketesárga sinoros honvédstrázsamerster a kerepesi vámház-tól a Rökusig, onnan meg visszafelé elkövet, legalább is iszonyatos kegyetlenség azon név iránt, melylyel történelmünk legszebb és legdicsebb lapjai állanak oly szoros összeköttetésben, mint a milyenben áll a fény az árnynyal.” Tovább megyek és néhány passust említek még: (Olvas) Megjegyzem, hogy itt a honvédtoborzásról van szó: „Ha a kormánylapok lelkesítő felszólalásainak csak ennyi lett a sikere, ez bizony nem sok, s ha a toborzásnak lesz mégis eredménye, örvendetes lesz annyiban, hogy egy kissé megtisztítja városunkat. Dégig négyet tudtak fogni a kilátásba helyezett aranyak. E négy oszlopát láttuk a dicse 69-diki honvédseregnek s mondhatjuk: annyi sem néz ki méla-bus éhes arcaikból, hogy futni tudjanak.”

Ha méltóztatnak parancsolni, egy egész rovatát olvashatom fel ezen cikknek a „Hazánk”-ból, a „Hon”-ból és az „Ellenőr”-ből is. Megengedem én, hogy ezért a pártot okolni nem lehet, mert hiszen e lapok működhetnek önállólag; de miután azokban pártvezérek vannak megnevezve mindenütt, kerdehetném: ki tagadta meg közülok ez irány helyességét? Nem akarok senkit sem gyanusítani; nem mondom, hogy ez rossz szándék, csak rossz taktika; épen oly rossz, mint a milyen rossz taktika volt tegnap a mitrailleurokról azt mondani, hogy szemfényvesztés, porszórógép.

Ez épen ugy meg fogja magát boszulni, mint megboszulta magát amaz: mert el fog jönni az idő, mikor a mitrailleurók helyeseknek, célirányosoknak fognak mutatkozni, és akkor a t. képviselő urak kénytelenek lesznek megelégedezni arról, mit tegnap mondani méltóztatnak. (Zajos helyeslés jobbfelől. Nyugtalanág balfelől.)

Szóltott a t. képviselő ur a népszerűségről, azt mondván, nem attól tart, hogy a kormány igen népszerű talál lenni, hanem attól, hogy annyira népszerűtlen lesz, mikép azáltal nem csak magát, hanem a magyar kormány eszméjét lehetetlenné teszi. Ez felfogás dolga. Még eddig, hála istennek, nem ugy van. Ha körültekintünk az országban, ha körültekintünk a házban, látjuk, hogy egészséges, erős alapon állunk. Azt tehát, hogy e megjegyzés már most találó volna, nem lehet elmondani. Hogy fog az utókor itelni felettünk, arra nézve én igen nyugodt vagyok. Meg vagyok győződve, hogy azt fogja mondani: megteltük kö-

telességüket. És méltóztaték elhinni, senki nem fog inkább örülni azon, mint én, ha az ítélet nem az lesz, mit a képviselő ur mond; senkinek se szolgálhatna nagyobb megnyugtatósság, mint nekem, ha az utókor azt fogja mondani a kormányról, hogy kezdetleges volt ugyan, össze sem hasonlítható azzal, a mely után követeztek, hanem annak idejében megette becsületesen kötelességét. Adja isten, hogy így legyen! Hanem akkor jól el kell választani az utakat, melyeken járunk, nehogy az történések, hogy az legyen Magyarország fénykora, melyre vissza fog nézni egy talán sötét s szomorú kor. (Élénk helyeslés jobbfelől. Nyugalmaság balfelől.)

(Folyt. követk.)

Legújabb táviratok.

Berlin, febr. 26. A kéko-praeliminárat ma délután írták alá. Itt a békeünnepély megüléséhez nagyszemélyes előkészületek tételnek. A hatóság intézkedik egész erélylyel a visszatérő győzelmes csapatok beszállásolására nézve, melyek az összes hadsereget képviselni fogják. Közébb itt nagyszerű katonai reformokra lehet kilátás. A németeknek Párisba bevonulása holnapra van határozva. A német csapatok a Champs Elysée-n és a Concorde-téren fognak elhelyezkedni.

Berlin, febr. 27. A Wolff-iroda jelenti Brüsseltől 27-ke reggeli 2 óráról: A béke-előzetek tegnap d. u. 5 és 6 óra között írtak alá. Első és Német-Lotharingia, Metz-el együtt német birtokba megy át; míg Belfort visszadarítik Franciaországnak. Az öt milliárd hadikártérítés három év alatt fizetendő le, mely idő alatt a francia várak és területrészek a német csapatok által megszállva tartatnak.

London, febr. 27. A „Daily News“ a békekötés felől emlékedő vezércikkében azzal végzi, hogy ámbár a németek zsákmánnyal terhelten térnek haza, de a legyőzöttek emlékezetében megráblók csak gyűlöletet hagynak vissza. A „Daily Telegraph“ Leflonak Franciaország jelenlegi haderejére vonatkozó jelentését hozza, melynek reménytelen helyzetét ő is beismeri. A „Times“ a békefeltételeket igen terheseknek tartja Franciaországra nézve s kapcsolatban ezzel imig kiált föl: „Eljön az idő, midőn újra támad egy Bonapartéhoz hasonló hadnagyt, ki a francziákat a németek ellen vezetendi, a kiknek nem mindig lesz Bismarckjuk és Moltkejük.“

Nyilatkozat.*

Ott a „Magyar Polgár“ 41-ik számában, Udvarhelyszékről 1871. febr. 14-én, a képviselő-választás alkalmából, egy sensations tudósítás adatot közre, melyben „egy igazságszerető“ — lucus a non lueudó — álnév alá bujt erőkődik köszörülni rajtam is parlagi tompa eszét.

A mi ama tendentiosus tudósításban rám vonatkozólag igaz, az nem új; a mi pedig új, az nem igaz; és ezzel be is fejezhetném nyilatkozatomat; mert a kik előtt magány- és közpályán töltött életem nyitott könyv, s a kik ismerik, hogy e könyvbe Udvarhelyszék közéletéből mik vannak bejegyezve: mindazok igen jól tudják: honnan, miért és ki által öltögeti felém rég idő óta tájékozó nyelvét az epés rágalom? Egyéni érdekeim miatt tehát e gyarló irodalmi termék nem okozna főfájást nekem, a mennyiben azonban igénytelen személyem a közügygel hozatik kapcsolatba, kötelességem a malitüeuse mistificálni szándékolt közvélemény előtt egyet-mást nyilant elmondani.

Ama tudósítás örfjögő hangja, a pokoli művének végzetes következményei fölött végpérceiben megdöbbsent, s a biztos bukása fölött kétségbe esett reactionarius ellenfél halálhörgése! vagy, hogy a hasonlat ennél is találóbb legyen: a hamis játékos utósó kártyájának kijátsszása az!

Ök — heteken, hónapokon át, sajtóban és társadalmi uton, a fennálló csend, rend és törvények s azok közgei ellen rendszeresen agitálva — elvégre megteremtették a nadragos demagógiát Udvarhelyszéken!

*) Tisztelettel felkérem a „Kelet“ érdemes szerkesztőjét, hogy ezen nyilatkozatomat becses lapjában kiadni sziveskedjék. Sz. M.

S midőn az féket veszve első sorban őket kezdette ütlegelni, félörülten, jajveszékelve vergődnek, s az önkívület ezen szánandó állapotában, mások háltékaira akarnak fellüzni a herostatusi dicsőség szalma koszoruját!

Én, természetesen — ámbár egyszerű kövitzét az ellenök férfias küzdők táborában, de a ki posztját vitézül megállja — a koszoruzandók díszes sorából kitünő érdemeim miatt nem maradhattam el.

A koszoru első levele: „végig szolgálta — már t. i. én — Bachot, Schmerlinget!“ Végig hát — ez igaz. Hanem az ilyenü recriminationalis vádak fölött, az illusiokból kiábrándult józan közvélemény már évek előtt napirendre tért. Annyit azonban megjegyzek, hogy én szerény állásomhoz képest, azon idő alatt is komolyan munkához látva, s az igazságszolgáltatás és önképzés terén ernyedetlen szorgalommal működve, ez által több jó szolgálatot tettem a közügynek, s reménylek tehetni ezután is, mint a clique-nek desperatus búsmagyarjai, a kik évek hosszú során át, a — tiszta szüz, pogányul aristocraticus pöffeszkedés homokbuckájába bujtatva hájfejüket, — vagy az ázsiai télelenség lomha beduin-karjain ringatva magukat: külesemények lutriszerencséjére szajlátva áhítózó „váró“ politikát üztek, s faluszerben német faló orgiákat rendezve dözsölték el henyé életük világfájdalomteljes napjait!

Második levél: „a forradalom után Kossuth kutyáknak nevezte a magyart!“ Pedig hát — a ki 48. márcziusi napjaiban — midőn az „egy igazságszerető“ orrát még más törülgette, a szabadság eszmének propagandájában tevékenyen részt vett, s a ki azután Kossuthot, fegyverrel kezében, ex propriis szintén végig szolgálta: arra (már t. i. reám) csakugyan — csak pongyola, csak nagyon tág lelkiismerettel foghatni rá a tájékozó recriminatio szennyes szótárának e régen elkopotott szavát, mely ma már még a szitás-kereszturi, rugonfalvi, lengyelfalvi és bikafalvi, . . . dombokról elrikojta sem talál hitre.

Harmadik levél: „most pedig gyenge főkirálybíránkra gyakorolt nagy befolyásánál fogva, székünk hivatalnokai cliqu(e)jébe(n) igen nagy tényező.“ Minő magas kitüntetés! Csakhogy — az a gyerekes naivsággal gyöngének declarált főkirálybíró, a clique titkos candidátusánál végtelenül több lelkierevel rendelkezik, s mint ilyen nem is szorult reám befolyásos tanácsadásért; hogy ha pedig valamely közérdekű kérdésnél ezen eset találna fölmerülni csakugyan, biztosíthatom a clique „igaz“ magyarjait, hogy keblü ügyeinkre nézve sokkal okosabb, sokkal önzetlenebb tanácsokat fognak szolgálni, mint ök összemultiplicálva valamennyien! — És ha székünk tisztviselőivel szemben oly nagy tényező vagyok: avagy azon nyolcz dullóra, kiknek járásairól oly henozegve kürtölték, hogy velök fognak szavazni, befolyásom ó nagysága ugyan mennyiben terjedett légyen ki? ugyan mit eredményezett?

Negyedik levél: „oly államügyész (értsd főügyész), a minővel Udvarhelyszéket megnyomorította gyász végzete!“ — Milyen szomorú dolog! hanem azon kezdem, hogy az egész clique „igaz“ magyarjai érdemileg meg sem képesek bírálni egy talpra esett főügyészt! annál kevésbbé fölfogni annak fontos hivatását és hatáskörét. Különbön hiszen, jól tudom én, és jól tudja Udvarhelyszék is azt, hogy mint főügyész „is“ miért nem vagyok grata persona előttük? . . . nem lehet élni velet. Nem ám! mert édes kedves apámra is s-t találok, ha nem jó uton jár. Aztán a mik főfő büneim nekem: 1863-be csipettem meg a híres K. . . . P. . . -nét is rablás miatt; ugyancsak 1863-ban augusztus 28-án, B. . . . G. . . r. falvi birtokosnál is, hamis 10 forintos bankjegyek liferálása miatt, házmotózást találtam végbevitetni; mert 1868-ban meg U. . . . L. . . ellen is (C), hivatali hatalommal való visszaélések miatt, bünvádi keresetet merészeltem (!) indítani; s mert még egy néhány pikáns vizsgálat most is folyamatban van . . . és már ime tisztelt publikum! ezek, s az ezekhez hasonló „udvarhelyszéki apróságok“ azon gyönyörű „nebánts virágok“, a melyek miatt annyira fáj Udvarhelyszék megnyomorultjainak a feje! s a melyek miatt velem (persze választás után) „megnyomorította gyász végzete!“ — Ilyen gyász végzetü con-

stellatiók között, ugy-e bizony, nem leend meglepő, ha — így gondolkodom: vajjon Udvarhelyszék sorsára nézve nem lenne-e sokkal üdvösebb kivándorolnom Köhalom-székbe — bankó liferálni?

Ötödik levél: „oly államügyész (ismét értsd főügyész), a ki a vérengzés (!) napján maga is nyakba akasztott revolverrel (!) részegen (!) járt-kelt, s a baloldali szétépítésre (!) buzdította a népet“ (!). Erről a mohácsi veszedelemlől az „Ellenőr“ távsürgönye (10-én 1/4 4. ó. d. u.) elnézőleg csak annyit referál, hogy „egy (szál) baloldali (talán holmi szavazattal) nem bíró udvarhelyi lézengő csizmadia művész) szétépítését tanácsolta.“ — A ki hat napon hat éjen át, a győzelem deliriumában folyvást izgatva szivta a kortestanyák büszhödöt legét, a ki a hetedik napon délben, pokoli tervét nemcsak füstbe menni, de annak romboló hatását is nagyobb-nagyobb dimenziókat venni látta, és a ki még sem birt elég lelki erővel hig agy velején — — — : attól nagy valószínűséggel minden, attól az előre tervelt explosio műtétének végrehajtása, attól az utcaiz és keresmai verekedés arrangirozása, attól elvégre az ilyenü erkölcsi orgyilkosság megkísérlése is könnyen kitelik!

Ily forcirozott körülmények között, ilyen abnormis, s éppen azért imputató alá nem jöhető lelki állapotában — midőn már T. A. győzelmé bizonyos volt; midőn néhány szavazattal sem bíró lézengő deli csizmadalián kívül egy szál bali sem mutatta magát; midőn a jobboldal érdekében már minden actio fölösleges szelmalomharc leendett — ily körülmények közt, ily exáltált lelki állapotában, könnyen megeshetik, láthatott engemet valamelyik fanatizált és illuminált baloldali máncsi hős, vagy együgyü Sancho Pánzája, nemcsak revolverrel és részegen, de egész harci rüsztinggal és örülten, akár tüzöködő hétféjú sárkányon lovagolni! hanem aztán ezen káprázatos visió, ezen csendes örület régiójának határvonalán kívül ne tessék engemet senki fiának keresni, mert komolyan mondom: ott jözan emberre talál! — És most már, hogy mennyire lehet súlydede erkölcsileg az, a ki dühében ily neveléses ráfogásokra vetemedhetik, azt ítélek meg az elfogulatlan közvélemény . . .

De lássuk már a koszoru legfényesebb levelét, lássuk, hogy a bünös, a gonosztevő, voltaképpen ki légyen tehát? . . . Kemény Pál az! az a híres lökött Kemény Pál, ő az! — De hát miért is nem tudja a régi csiklándos és „privilegizált titkokat“ magában tartani? miért sincerizálgatott? miért emlegette a kis-galambfalvi födeles hidat és a Nagy-Mál tövét? miért esiripoltatta a verebeket még a bikafalvi hécak tetején is? miért énekelte meg annyiszor a kördő tetejét, a Lapos-kő alját? miért jövendölte meg, hogy Kadicsfalva elnyeli Szombatfalvát? miért adta ki figyelmet keltett programját? miért utazott el messze Franciaországba? . . . miért oh miért követte el mindezen égrekiáltó istentelenségeket, melyeknek keserü levét velem akarják megítni most? . . . Én magam ugyan nem voltam soha, és jelenben sem vagyok híres Kemény Pál urral semmi névvel nevezhető solidaritásban, ezimboraságban, de hátalantul gáncsoló reputatója érdekében azon történelmi tény meg kell említenem, hogy ő nem holmi közönséges lökött, hanem ő — állandó lakással bírt, árendás és e mellett s i n g e s - k e r e s e d ő volt Bikafalván.

Egyébiránt készséggel vallo meg, hogy nem szolléztetve ki volt ő, mi volt ő? én föltétlenül osztom és aláírom mindazon szabadelvü reform-eszméket és társadalmi modern-nézeteket, a melyek mellett Kemény Pál éles pennájával, oly vitézül militál, — sőt — és ez már igazán nagy gyöngőség tőlem — kedélyes humorral írott hírlapi tudósításaiért még irigykedem is reá! No hanem aztán — bocsánatot kérek, de — országos híri szép nevét, értékes bolli portékáit s más egyéb fölkelhető bonumát, nevezetesen jóféle sörtésit, gazdag ezüstműjéit, elegáns schmuckjait: mindezeket — Isten ugy segéljen, és ugy adja lelkem üdvösségét! — nem én örököltem! ezért hát csak tessék az „igazságszerető“ nek s a többi búsmagyaroknak ez iránt más utt motözni, tessék arrogánsabb és a clique által adoráltabb principálisok cynismusához folyamodni.

Még egyet „igazságszerető ur!“ Önök sárdobálás-sal, utcaiz szeméthalmozással kezdettek és folytatták rendszeresen képviselő-választási Landsturm-hadjáratukat: illik hát, nagyon illik önökök, hogy azzal is végezzenek be azt. On revient toujours, à ses premier amours — Egyébiránt pedig, már mind faluzhattok, házalhattok, nyilatkozhattok és contózhattok, ellenörözhetek, honozhattok, magyarpolgározhattok és mindent hattok és hetek már: de azért mégis csak megbukott az ármányos cselszövő, és a votum és a győzelem miénk! és immár halomra vásárolt bizonyítványaitokkal bizton-bátran pipára gyujthattok!

Befejezésül pedig: jobb szeretem, ha gyaláznak, mint ha dicsérnek az ilyen „igazságszerető“-k.

Irtam Székely-Udvarhelytől, 1871 február 23-kán. Szöcs Márton, főügyész.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési feltételek 1871-re:

10 hónapra 1871. mart.—dec. 8 ft. 40 kr. o. é.
Félévre „ mart.—aug. 5 „ 50 „ „
4 hónapra „ mart.—jun. 3 „ 80 „ „
Évnyegyedre „ mart.—maj. 3 „ — „ „
2 hónapra „ mart.—apr. 2 „ — „ „
Egy hóra „ martius 1 „ — „ „

Az esti kiadás külön küldéséért a vidékre:

10 hónapra 1871. mart.—dec. 1 ft. 30 kr. o. é.
Félévre „ mart.—aug. — „ 80 „ „
4 hónapra „ mart.—jun. — „ 60 „ „
Évnyegyedre „ mart.—maj. — „ 40 „ „
2 hónapra „ mart.—apr. — „ 30 „ „
Egy hóra „ martius — „ 20 „ „

A „Kol. Közl.“ szerkesztősége.

— A pénzügyminiszter tudatta a törvényhatóságokkal, hogy a földadó igazságos és helyes felosztása céljából tegyék az illető hatósági közegeknek szoros kötelességévé a birtok nyilvántartásának pontos vezetését.

— Az igazságügyminiszter legújabb rendelete meghagyja a törvényhatóságoknak, utasítsák oda a területükön levő bíróságokat, hogy mindazon esetekben, midőn a gyámhatóságnak valamely Magyarországon kívül eső hatóságra való átruházása iránt kerestetnek meg, az ügy elintézésébe ne avatkozzanak, hanem azt illetékes elintézés végett mindenkor az igazságügyi miniszteriumhoz terjesszék fel.

— Követválasztás. B. Inezedy Zsigmond Deák-párti országgyűlési képviselővé választották, a földszámvévo székhez kinevezett Hosszú József b. u. m. oszt. tanácsos leköszönésével üresedésbe jött mócsi kerületben. Ellenjelölt nem volt.

→ Tegnap kísérték az örök nyugalom helyére az iktári Bethlen család utolsó sarjadékát; Lósonczy gróf Bánffy Miklósné, gr. Bethlen Katát. Az elhunyt nemes grófnő iránti kegyelet számoskat hívott egybe a szomorú szertartásra; a gyászkiéretet a kedvezőtlen idő dacára is roppant tömeg képezte, s utána a kocsi beláthatlan hosszú sora ment, s a halott felett erd. unit. püspök Kriza mondá el a gyászmát, a néhai belső-királyutcai házánál.

→ Szerencsétlenség. Tegnap délelőtt városunkban erős szél dühögött, mely csak amugy söperte a házak fedeléről a cserpeket. A hosszú-szappany-utczában az unit. collegium fedeléről ugyanekkor egy cserép esett le, mely egy tisztos polgár embernek karját törte.

→ Közlebről egy gyanus jellemü egyéniséget, ki magát jeruzsalemli remetének adta ki Kolozsváron keresztül Moldva-Olászország felé toloncozotak.

→ Schneider kisasszony, a híres párisi énekesnő, a Morning Post szerint jelenleg Pauban van s a legjobb egészségnek és hangnak örvend. E szerint alapítalan azon hír, mely egyidő óta a kedélyes „gerolsteini herczegnő“ Londonban történt haláláról keringett.

→ Lugosan egy vidéki földmives egyik közlebről vásárolt oly malacot mutogatott, mely az egész vásári közönséget összecölöditte. A malacnak ugyan nyolcz lábát volt s egy szeme a homlokán. Az összecölödült pörnép e csodaszülötéből is mindentelje jövendő jóslatokat okoskodott ki. Sokan azt állították, hogy a jámbor földmivesnek a háza meg van babonázva. A kis malacot Pestre küldik föl.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József,

Hivatalos.

Sz. 1610/238—1871. (65) 2—3 Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. k. pénzügyminiszteriumnak mult évi december hó 24-én 55,644. szám alatt kelt magas kibocsátványá folytán, az 1871. évben a károly-fehérvári vaspálya udvarából a maros-portusi m. k. dohányáruda raktárhoz és a maros-portusi m. k. dohányáruda raktárból a károly-fehérvári vaspálya udvarig eszközlendő dohányjavak t. i. dohánygyári s dohányyeladási javak szállítása tárgyában f. é. martius hó 10-én írásbeli ajánlatok utján tartandó pályázat az alóli m. k. pénzügyigazgatóságától ezennel nyitattik. Az ezen utvonalon szállítandó dohányanyag évi mennyisége körülbelül 100 mázsára rugni fog.

A szabályszerűleg felszerelt, 50 kral bélyegzett és vagyoni állást és erkölcsiséget igazoló bizonyítvánnyal is ellátott írásbeli ajánlatok a fennmeltett napig az alóli m. k. pénzügyigazgatóságához olyképen benyújtandók, hogy a nevezett utvonala és visszavezető utvonala teendő ajánlati összegek mázsánkénti mennyiségre számol és írásban kijelölendők.

A bánatpénz az ajánlott összeg után járó 5%-kal készpénzben a károly-fehérvári m. k. adóhivatalnál, vagy a maros-portusi m. k. sóhivatalnál leteendő s az ebbeli pénztári nyugta az ajánlatához csatolandó.

Azon bánatpénz, mely az elfogadott ajánlat után letételt, benn marad, míg a szerződés megkötve s a szabályszerű biztosíték letéve nem lésson. Ezen biztosíték az összes szállításbér 10%-kal állapittatik meg és a szerződési feltételek szerint kiállítandó.

Az ajánlatban határozottan kimondandó, hogy az ajánlkozó a szerződési feltételeknek, melyek ezen m. k. pénzügyigazgatóságnál és a károly-fehérvári m. k. pénzügyi biztosságnál betekintésre kitarva vannak, magát föltétlenül aláveti.

Nagy-Szeben, 1871. február 14-én.

(68) 2—3

Árlejtési hirdetés.

A kolozsvári honved-laktanya udvarán tervbevett 24 öl hosszú és 4 öl 2 láb széles, tölgyfa oszlopokra állítandó, három oldalt bedeszakázott, s zsinylei-fedelü kocszi-szin kincstári költségen leendő fel-

építtetésére nézve, f. 1871-ik évi márczius hó 10-én d. e. 10 órakor az alóli hadbiztosságnál, 2777 frt kikiáltási ár mellett, nyilvános árlejtés fog tartatni, ugyanott az építkezési feltételek hivatalos órákban megtekinthetők.

Vállalkozni szándékozók az árlejtésre meghivatnak.

Kolozsvári m. kir. honvedkerületi hadbiztosság.
Mannó Gyula,
alhadbiztos.

Nagymennyiségű
szép és nemes alma
eladó
k.-szénutca 48. sz.

1—1 (67)

(62) Hasznobéri hirdetés. 3—3

Egy 800 holdnyi tagosított és fölszerelt birtok M.-Bényen, kapcsolatban egy 100 holdnyi kitünő minőségű réttel, a balázsfalvi országtól mellett, a vasútól 1/4 mérföldre több évre hasznobérbe kiadó. Értekezhetni b. Radák Ádám jószágigazgatója Farkas Albert urral — Ozdon. (u. p. M.-Ludas.)

Ny. Gámán János örökösineél Kolozsvárt.

Alóliirtnál, az általános elismert legjobb minőségű Türe-i oltatlan M É S Z nagyobb mennyiségben Türeben helyt, akár Kolozsvárra vagy a vidékre szállítva — a legillendőbb árban rendelhető meg. Kolozsvárt, Muzeumutca Ugron háznál.

Simai Lukács.

(64) 1—3

2—2

Közgyűlés.

A m. vaskói, kelezeli és k.-ujfalusi havas-birtokoságnak f. évi marzius 2-án d. u. 3 órakor közgyűlése lesz Kolozsvárt, főinspector b. Josika Lajos ur ó nagysága háznál és elnöklete alatt, melyre a t. cz. birtokos urakat tisztelettel meghívja. Kolozsvárt február 22-én 1871.

Gyarmathy Miklós,
alinspector.

A legjobb és legbiztosabban tisztítható
PECSÉT TISZTÍTÓ SZER.

Ean Degraisseuse de Paris. Erdélyi főraktárát ajánlja alóli m. k. közönségnek; selyem-, szőr-, fehérnemü sat minden zsír-, czukor-, gyümölcs vagy bár mi által ejtett pecsétek legbiztosabban el-távolítható pecsét tisztító szeret.

1 kis üveg utasítási leírással ára 30 kr.

1 nagy üveg „ „ 75 „

KERESZTESY PÁL,

bel-tordautca szálloda alatt.

4—* Vidékről tett rendelések is pontosan teljesíttetnek. (48)